

آیین نامه اجرایی احراز عنوان ضابط قضایی

موضوع تبصره ۲ ماده ۳۰ قانون آیین دادرسی کیفری

مصوب ۳۱ شهریور ۱۳۹۴ رییس قوه قضاییه

فصل اول: تعاریف

ماده ۱- واژگان به کار رفته در این آیین نامه به شرح زیر می باشد؛

الف - ضابطان دادگستری: کلیه فرماندهان، افسران، درجه داران نیروی انتظامی آموزش دیده، مقامات و مامورانی که به موجب قوانین خاص در حدود وظایف محول شده ضابط محسوب می شوند.

ب- کارت ویژه ضابط دادگستری: کارتی است متحدالشکل که حاوی عکس و هویت، شماره شناسائی اختصاصی، حوزه محل اشتغال و تاریخ صدور و امضاء دادستان می باشد و معرف آن است که صاحب کارت، مجاز به انجام وظایف محوله به عنوان ضابط دادگستری می باشد.

پ- دوره های آموزشی: مجموعه آموزش هایی است که برای کسب مهارت های لازم و انجام وظایف قانونی برای ضابطان دادگستری برگزار می شود.

پ- دادستان: دادستان عمومی و انقلاب حوزه قضائی شهرستان.

ماده ۲- فرماندهان و افسران و درجه داران نیروهای انتظامی با یک برنامه ریزی تعیین شده از سوی فرمانده نیروی انتظامی هر حوزه قضایی جهت احراز عنوان ضابط دادگستری باید به دادستان و در بخش ها به رئیس حوزه قضایی بخش معرفی گردند تا دوره های آموزشی تعیین شده را طی نمایند و کارت ویژه ضابط دادگستری را در صورتی که واجد شرایط مقرر در ماده ۳۰ قانون مذکور باشند، دریافت کنند.

ماده ۳- مامورانی که گزارش آنان به موجب قانون به منزله گزارش ضابطان دادگستری است از قبیل ماموران شهرداری و ماموران جهاد کشاورزی و همچنین مامورانی که در قانون صراحتاً به ضابط بودن آنها اشاره نشده، اما قانوناً تکالیفی مشابه ضابطان دادگستری به آنها محول گردیده، نظیر بازرسان و کارشناسان موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی و بازرسان وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، مشمول این آیین نامه نبوده و حسب مورد مشمول قوانین خاص خود می باشند.

ماده ۴- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است به تعداد کافی برای انجام وظایف مربوط به امور ضابطان افراد واجد شرایط مورد نیاز را تأمین و در اختیار یگانهای تابعه در استانها و شهرستانهای سراسر کشور قرار دهد.

دادستانهای حوزه های قضائی مرکز استانها موظفند هر شش ماه یک بار وضعیت ضابطان، کمبودها و نیازهای آنان را برای انعکاس به فرماندهی نیروی انتظامی و سایر مراجع ذیربط به دادستان کل کشور اعلام نمایند تا در جهت هماهنگی و پیگیری لازم اقدام نمایند.

فصل دوم : آموزش

ماده ۵- معاونت منابع انسانی قوه قضائیه دوره های آموزش خاص ضابطان دادگستری را با لحاظ اهداف ذیل طراحی می نماید:

1. ارتقاء دانش حقوقی.
2. توانمند سازی و افزایش مهارت شغلی.
3. کمک به افزایش سطح کیفی مرحله کشف جرم در نظام دادرسی کیفری.
4. کمک به سرعت و دقت در رسیدگی های کیفری.
5. آموزش مهارتهای رفتاری از قبیل رعایت حقوق شهروندی و کرامت انسانی اشخاص.
6. آموزش سامانه مدیریت پرونده قضایی (سمپ) در زمینه ورود اطلاعات و مکاتبات مکانیزه با مراجع قضایی.

ماده ۶- از طریق دوره های آموزشی مربوط، دانش آموختگان باید به توانایی های لازم از جمله موارد زیر نائل گردند:

1. شناخت موضوعات مهم و اساسی حقوق کیفری ماهوی.
2. شناخت موضوعات مربوط به صلاحیت و تشکیلات سازمان های کیفری.
3. توانایی تشخیص نحوه تفکیک جرایم مشهود از غیر مشهود.
4. تشخیص نوع وظایف و اختیارات آنها در جرایم مشهود و غیرمشهود.
5. توانایی تشخیص مسئولیت های کیفری و مدنی ناشی از اعمال زیانبار ضابطان.
6. توانایی و شناخت لازم جهت همکاری و تعاون با سایر مراجع قضائی در امور کیفری.
7. شناخت ادله اثباتی جرم و آثار آن.

تبصره - تعیین مواد درسی و سرفصل های آموزشی به عهده معاونت منابع انسانی قوه قضائیه می باشد.

ماده ۷- آموزش ضابطان نظامی و صدور کارت برای آنان، بر اساس آیین نامه موضوع تبصره ماده ۶۰۴ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ است.

ماده ۸- دادستان مکلف است به طور مستمر دوره های آموزش حین خدمت را جهت کسب مهارتهای لازم و ایفاء وظایف قانونی برای ضابطان دادگستری برگزار نماید. دادستان می تواند دوره های آموزشی ضابطان را به معاونت منابع انسانی قوه قضائیه واگذار نماید.

ماده ۹- هر یک از دستگاه ها، در موارد مصرح قانونی، ضابطان خاص خود که وثاقت و مورد اعتماد بودن آنان بر اساس قوانین و مقررات تعیین صلاحیت شغلی کارکنان، مورد تأیید باشد را تعیین و جهت آموزش اولیه به دادستان معرفی می نمایند.

تبصره- با توجه به محدود بودن تعداد ضابطان خاص، محل آموزش آنان می تواند به صورت متمرکز در تهران یا مراکز استانها باشد.

ماده ۱۰- معاونت منابع انسانی قوه قضائیه می تواند برای کسانی که به معرفی دادستان، به صورت حضوری و یا مجازی در برنامه آموزشی ضابطان شرکت و در آزمون مربوط نمره قبولی کسب نمایند، گواهی گذراندن دوره آموزش و قبولی در آزمون صادر نماید.

ماده ۱۱- مرجع آموزش ضابطان دادگستری می تواند به کسانی که در برنامه آموزشی ضابطان شرکت کنند ولی نمره قبولی کسب ننمایند، دو ماه مهلت دهد تا خود را برای آزمون مجدد آماده کنند و در صورت قبولی، گواهی گذراندن دوره آموزشی و قبولی در آزمون صادر نماید و در صورت عدم قبولی باید به دستگاه متبوع آنان اعلام گردد یا از ضابط بودن آنان صرف نظر شود و یا حداقل پس از یکسال در صورت احراز آمادگی جهت آزمون (سوم) معرفی شوند.

فصل سوم : صدور کارت ویژه ضابط دادگستری

ماده ۱۲- صدور کارت ویژه ضابط دادگستری منوط به دریافت گواهینامه گذراندن دوره آموزشی و تایید دادستان خواهد بود.

ماده ۱۳- نمونه متحدالشکل کارت ویژه ضابط دادگستری توسط دادستان کل کشور تهیه و به داسرا های کل کشور ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۴- مدت اعتبار کارت ویژه ضابط دادگستری از تاریخ صدور سه سال است. سازمانهای متبوع ضابطان برای تمدید کارت مذکور، باید حداقل دو ماه قبل از انقضای اعتبار آن، تعویض و تمدید اعتبار آن را به مرجع صادر کننده پیشنهاد، تا کارت جدید صادر شود.

تبصره ۱- تمدید کارت مذکور منوط به شرکت ضابطان در دوره های آموزشی حین خدمت و قبولی در این دوره می باشد.
تبصره ۲- در صورت انتقال ضابط از یک حوزه قضایی به حوزه قضایی دیگر، استمرار انجام وظایف ضابطیت منوط به تایید دادستان و صدور کارت مذکور در حوزه جدید خواهد بود.

ماده ۱۵- چنانچه ضابطانی که برای آنان کارت ویژه ضابط دادگستری صادر گردیده، فاقد شرایط قانونی گردند، به تشخیص دادستان و پس از تایید رییس کل دادگستری استان نسبت به ابطال کارت آنان اقدام خواهد شد.

تبصره - کارت مذکور در مواردی از قبیل بازنشستگی، فوت، اخراج، از دست دادن صلاحیت (حسب نظر سازمان متبوع) و یا تغییر سمت و انتصاب ضابطان در مشاغلی که بنا به تشخیص سازمان متبوع نیازی به ضابط بودن آنان نباشد، باید توسط سازمان متبوع اخذ و جهت ابطال به دادستان تحویل گردد.

فصل چهارم: مسائل اجرایی

ماده ۱۶- در راستای تحقق کامل اهداف قانونگذار و همچنین به منظور ایجاد هماهنگی و فراهم کردن زمینه اجرای دقیق و صحیح این آیین نامه، واحد نظارت و ارزیابی آموزش ضابطان دادگستری در دادستانی کل کشور تشکیل خواهد شد. دادستان کل کشور مکلف است با همکاری نیروی انتظامی و نهادهای مربوط به ضابطان خاص سالانه گزارشی از فعالیت ها و اقدامات انجام شده و اثر بخشی آن تهیه و به رئیس قوه قضائیه ارائه نماید.

ماده ۱۷- مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه با هماهنگی دادستان کل کشور و دستگاههای مربوط و رعایت ملاحظات حفاظتی و امنیتی، بانک اطلاعات ضابطان دادگستری را به گونه ای که مقامات قضائی مرتبط با ضابطان بتوانند به آن دسترسی داشته باشند در سامانه پرونده قضایی (cms) پیش بینی و ایجاد می نماید.

تبصره - ارسال اطلاعات، گزارش ها و مکاتبات ضابطان دادگستری با مراجع قضایی با هماهنگی سازمان متبوع، از طریق این سامانه انجام خواهد شد.

ماده ۱۸- به منظور رعایت ملاحظات حفاظتی و امنیتی مراحل معرفی و صدور کارت ضابطان دادگستری، دادستان کل کشور با همکاری دستگاه های اطلاعاتی و امنیتی نظیر وزارت اطلاعات، پلیس اطلاعات و امنیت نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، پلیس فضای تبادل اطلاعات (فتا)، پلیس مبارزه با مواد مخدر و با هماهنگی دستگاه های متبوع آنان، در چارچوب قوانین و مقررات جاری و مفاد این آیین نامه، دستورالعملی که تامین کننده جنبه های حفاظتی و امنیتی امور ضابطان و دستگاه های متبوع آنان باشد، تهیه و به رئیس قوه قضائیه پیشنهاد می کنند تا پس از تصویب بر اساس آن اقدام گردد.

ماده ۱۹- هزینه دوره های آموزشی نظیر حق التدریس، تهیه و تکثیر منابع درسی و همچنین وسایل کمک آموزشی، بنا به پیشنهاد دادستان کل کشور و معاونت منابع انسانی قوه قضائیه در اجرای ماده ۵۶۷ قانون آیین دادرسی کیفری، مصوب ۱۳۹۲، همه ساله جهت درج در بودجه کل کشور از طریق معاونت راهبردی قوه قضائیه اقدام می شود.

ماده ۲۰- نظارت بر حسن اجرای این آیین نامه بعهدہ معاون اول قوه قضائیه است. چنانچه مقامات قضایی و یا دستگاه های ذیربط در خلال اجرای این آیین نامه با موارد اختلافی، مبهم و یا مسکوت مواجه گردند که مستلزم اصلاح آیین نامه باشد، موضوع را به معاون اول قوه قضائیه منعکس و مقام مذکور عنداللزوم مراتب را در اجرای تبصره ۲ ماده ۳۰ قانون آیین دادرسی کیفری، مصوب ۱۳۹۲ به وزیر دادگستری اعلام می کند.

ماده ۲۱ - این آیین نامه در ۲۱ ماده و ۶ تبصره در تاریخ ۳۱/۶/۹۴ به تصویب رئیس قوه قضائیه رسید و از تاریخ تصویب لازم الاجرا است.

از قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ :

ماده ۳۰ - احراز عنوان ضابط دادگستری، علاوه بر وثاقت و مورد اعتماد بودن منوط به فراگیری مهارت‌های لازم با گذراندن دوره‌های آموزشی زیر نظر مرجع قضایی مربوط و تحصیل کارت ویژه ضابطان دادگستری است. تحقیقات و اقدامات صورت گرفته از سوی اشخاص فاقد این کارت، ممنوع و از نظر قانونی بدون اعتبار است.

تبصره ۱- دادستان مکلف است به‌طور مستمر دوره‌های آموزشی حین خدمت را جهت کسب مهارت‌های لازم و ایفاء وظایف قانونی برای ضابطان دادگستری برگزار نماید.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط وزیر دادگستری و با همکاری وزرای اطلاعات، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و کشور و فرمانده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

ماده ۵۶۷ - در اجرای تکالیف مقرر در تبصره ماده (۱۴۵)، تبصره ماده (۱۴۷)، مواد (۲۱۵)، (۳۴۷) و (۳۴۸) این قانون و در تمام مواردی که به‌موجب مقررات این قانون، انجام تحقیقات و یا هر اقدام دیگری، مستلزم پرداخت هزینه از سوی دولت است، اعتبار آن هر سال در ردیف مستقلی در بودجه کل کشور پیش‌بینی و منظور می‌شود.

ماده ۶۰۴ - سازمان قضائی مکلف است به‌طور مستمر دوره‌های آموزشی حین خدمت را جهت کسب مهارت های لازم و ایفای وظایف قانونی برای ضابطان نظامی برگزار نماید.

تبصره - آیین‌نامه اجرائی این ماده ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط رئیس سازمان قضائی و با هماهنگی ستاد کل نیروهای مسلح تهیه و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.